

Beslut

efter kvalitetsgranskning av rektors arbete med
läraravlastande tjänster i grundskolan, årskurs
7–9 vid Västerportsskolan i Ystads kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av rektors arbete med läraravlastande tjänster i grundskolan, årskurs 7–9. Syftet är att granska i vilken utsträckning läraravlastande tjänster integreras och används på ett sådant sätt att lärare avlastas i sitt arbete för att i högre utsträckning kunna fokusera på undervisningsprocessen.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning kartlägger och analyserar rektor lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen?
2. I vilken utsträckning organiserar rektor arbetet på skolan så att läraravlastande tjänster bidrar till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen?
3. I vilken utsträckning följer rektor upp, utvärderar och analyserar om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2.

Granskningen genomförs i 30 utvalda skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Västerportsskolan, med Ystads kommun som huvudman, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen genomförde fyra intervjuer via videolänk med Västerportsskolan i Ystads kommun den 18 till 20 januari 2021. Intervjuerna genomfördes av utredarna Ulrika Holm och Caroline Engskär. Intervjuer hölls med rektorn och biträdande rektorn, tre lärare samt fyra läraravlastande personal, med tjänsterna skolvärd, lärarassistent, IKT-pedagog samt VFU-samordnare.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Västerportsskolan i följande utsträckning:

Bedömningsområde 1: Rektors arbete med att kartlägga och analysera lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen.

Rektorn kartlägger och analyserar i *hög utsträckning* lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen.

Bedömningsområde 2: Rektors organisering av arbetet på skolan för att läraravlastande tjänster ska bidra till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen.

Rektorn organiserar *i hög utsträckning* arbetet på skolan så att läraravlastande tjänster bidrar till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen.

Bedömningsområde 3: Rektors arbete med att följa upp, utvärdera och analysera om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte.

Rektorn följer upp, utvärderar och analyserar *i hög utsträckning* om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte.

Skolinspektionens bedömningar

Rektors arbete med att kartlägga och analysera lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen

Här bedöms i vilken utsträckning rektorn kartlägger och analyserar lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen. I detta ingår arbetet att kartlägga och analysera lärarnas arbetsuppgifter och deras arbetssituation.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn *i hög utsträckning* kartlägger och analyserar lärares behov av avlastning i syfte att lärare kan ägna mer tid till undervisningsprocessen. Granskningen visar att rektorn kontinuerligt kartlägger lärarnas arbetsuppgifter och arbetssituation samt deras behov av avlastning. Kartläggningen sker bland annat via skolans arbetsmiljöarbete, medarbetarsamtal och huvudmannens medarbetarundersökning. Vidare visar granskningen att rektorn i dialog med personalen analyserar lärarnas behov av avlastning, både kontinuerligt under läsåret och samlat under vårterminen. Utifrån analysen prioriterar rektorn vilka arbetsuppgifter som ska tilldelas den läraravlastande personalen. Därtill visar granskningen att rektorn för en dialog med huvudmannen avseende skolans läraravlastande tjänster.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Motivering

Rektorn kartlägger lärarnas arbetsuppgifter och arbetssituation

Granskningen visar att rektorn kontinuerligt kartlägger lärarnas arbetsuppgifter och deras arbetssituation i olika sammanhang. Rektorn gör även lärarna delaktiga i kartläggningen. I intervjuer framkommer att rektorn kartlägger lärarnas arbetsuppgifter och arbetssituation via skolans arbetsmiljöarbete, hälsomätningar, medarbetarsamtal, huvudmannens medarbetarundersökningar samt i samband med tjänsteplanering och schemaläggning. De forum som används är individuella samtal med lärare, samtal i ämneslag och arbetslag, arbetsplatsträffar och facklig samverkan. Rektorn berättar att lärarnas arbetssituation och behov av avlastning följs upp minst två gånger per läsår som en del av skolans arbetsmiljöarbete.

Skolan genomför också var tredje månad hälsomätningar med personalen där lärarnas arbetssituation följs upp. Vidare beskriver lärarna att rektorn kartlägger lärarnas arbetsuppgifter och arbetssituation via medarbetarsamtalen. Medarbetarsamtalen följer ett framtaget dokument med frågor kopplade till lärarnas upplevelse av sin fysiska och psykosociala arbetssituation. Lärarna uppmanas även av arbetslagsledarna att ta kontakt med rektorerna om de känner stress eller oro. Enligt lärarna kan de efter samtal med rektorn få avlastning, där skolans läraravlastande personal ibland är en del av lösningen. Vidare berättar rektorn att lärarnas arbetssituation och vad de behöver för avlastning kartläggs via huvudmannens medarbetarundersökningar, som genomförs vartannat år. I undersökningen svarar lärarna på frågor kopplat till bland annat trivsel och stress. Utifrån resultaten av undersökningen skapar rektorn hälsomålsättningar för skolan för att komma tillrätta med eventuella problemområden som skolans personal sedan diskuterar i arbetslagen och under arbetsplatsträffar. Rektorn berättar också att lärarna har stort inflytande över processerna för tjänsteplaneringen och schemaläggningen. Enligt rektorn tar rektorerna då hänsyn till lärarnas arbetssituation. I ledningsgruppen sker också samtal kring lärarnas scheman och om det finns aspekter i schemat som bidrar till stress för någon lärare. Ledningen kan då exempelvis prata med någon av den läraravlastande personalen för att avlasta en specifik lärare.

Granskningen visar vidare att rektorn har en dialog med huvudmannen om skolans arbete med läraravlastande tjänster. Av inkommen information från rektorn framkommer att hen för en dialog om skolans behov av läraravlastande personal med huvudmannen i samband med att skolan lämnar in sin årliga kvalitetsrapport. Vidare säger rektorn att hen samarbetar med huvudmannen i samband med att skolan söker statsbidrag för lärarassistenttjänsten. Övriga tjänster finansieras inom skolans egen budgetram.

Rektorn ansvarar för att det sker en analys av lärares behov av avlastning

Granskningen visar att rektorn analyserar lärarnas arbetssituation och behov av avlastning utifrån det som framkommit i kartläggningarna. Av intervjuer framkommer att rektorernas och personalens analyser av lärarnas arbetssituation sker under läsårets gång i de forum där kartläggningen förekommer samt i ledningsgruppen. Rektorerna gör sedan en sammanfattande analys under vårterminen i samband med planeringen av nästa läsårs tjänster och scheman.

Vidare visar granskningen att rektorn utifrån sin analys har prioriterat vilka arbetsuppgifter som ska tilldelas den läraravlastande personalen. Rektorn har även tagit ställning till om andra personalkategorier behöver tillföras. Rektorerna berättar att den senaste medarbetarundersökningen visade att lärarna har många kringuppgifter som de har begränsat med tid att utföra. Utifrån resultatet ifrån undersökningen fick lärarna i grupper inventera och gradera sina arbetsuppgifter i syfte att ta fram en prioriteringslista avseende lärarnas samtliga arbetsuppgifter. Rektorerna säger att de särskilt har tittat på vilka arbetsuppgifter som går att lyfta bort från lärarna och istället utföras av andra funktioner. Exempelvis utför nu lärarassistenten vissa av de arbetsuppgifter som prioriterades till en lägre nivå av lärarna. Lärarassistentens uppdrag har därutöver formats utifrån lärarnas behov av avlastning i undervisningssituationer och avlastning gällande kontakter med vårdnadshavare. Enligt rektorerna fördelar de arbetsuppgifter på ett sådant sätt att det finns förutsättningar för skolans personal att utföra uppgifterna med god kvalitet. Vidare berättar lärarna att diskussioner kring användandet av läraravlastande tjänster ibland sker i arbetslagen. Lärarna ger som exempel att de har diskuterat fördelarna med heltidsmentorer och lärarassistenter. Det som framkommit i diskussionerna tas sedan upp i ledningsgruppen via arbetslagsledarna. Enligt lärarna utmynnar diskussionerna ofta i ekonomiska prioriteringar där rektorerna måste ställa eventuella nya tjänster mot skolans redan befintliga läraravlastande tjänster.

Rektors organisering av arbetet på skolan för att läraravlastande tjänster ska bidra till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen

Här bedöms i vilken utsträckning rektorn organiserar arbetet på skolan så att läraravlastande tjänster bidrar till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen. I detta arbete ingår att se till att de läraravlastande tjänsterna är anpassade till skolans arbetsorganisation och att det finns ett tydligt syfte med vad den läraravlastande personalen ska bidra till. Det finns arbetsbeskrivningar för den läraravlastande personalen som är väl kända på skolan. Arbetet organiseras så att den läraravlastande personalens stöd till lärare blir så effektivt som möjligt och att den inte blir en belastning för lärarna. I detta

arbete ingår att se till att den läraravlastande personalen har rätt kompetens för att klara av sina arbetsuppgifter enligt tilldelad arbetsbeskrivning.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *hög utsträckning* organiserar arbetet på skolan så att de läraravlastande tjänsterna bidrar till att avlasta lärare så att de kan ägna mer tid till undervisningsprocessen. Granskningen visar att rektorn har tydliggjort syftet med skolans läraravlastande tjänster för skolans personal. Rektorn har även upprättat tydliga rutiner samt tydliggjort den läraravlastande personalens roller och befogenheter på skolan. Därtill ser rektorn till att den läraravlastande personalen har aktuella, tydliga och väl kända arbetsbeskrivningar som kommuniceras både muntligen och skriftligen. Vidare säkerställer rektorn att den läraravlastande personalen har rätt kompetens och att det finns ett uttalat och genomtänkt stöd för att motverka att lärare belastas av att behöva stödja den läraravlastande personalen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Motivering

Rektorn tydliggör syftet med läraravlastande tjänster och förankrar det bland skolans personal

Granskningen visar att rektorn har tydliggjort syftet med den läraravlastande personalen för skolans personal. Samtliga intervjuade säger att de upplever att syftet med skolans läraravlastande personal är tydligt och att organisationen har en välfungerande kommunikation. Rektorn berättar i intervju att hen i första hand kommunicerar syftet med den läraravlastande personalen via skolledningen och ledningsgruppen, men också via arbetslagen, vid arbetsplatsträffar då all personal samlas och vid facklig samverkan. Lärarna berättar exempelvis att rektorn kommunicerade syftet med och uppdraget för lärarassistenttjänsten när den inrättades för cirka ett år sedan. Rektorns kommunikation sker även i samband med årliga samtal och diskussioner kring budget och tjänsteplanering. Vidare framkommer det i intervju med rektorn att information om syftet med den läraravlastande personalen och deras uppdrag även ingår som en del i introduktionen av nyanställd personal.

Enligt rektorn är syftet att skolans läraravlastande personal ska utföra vissa av lärarnas arbetsuppgifter med god kvalitet och att lärarna därigenom får möjlighet att fokusera mer på undervisningen. Den läraravlastande personalen och lärarna säger att den läraravlastande personalen har olika tjänster och skilda uppdrag, men det gemensamma syftet är att minska arbetsbördan och stödja lärarna utifrån behov.

Rektorn har även upprättat tydliga rutiner samt tydliggjort den läraravlastande personalens roller och befogenheter på skolan. Rektorn berättar i intervju att skolan arbetar med tydliga regler och rutiner men också med stor flexibilitet. Rektorn uppger att hen tydliggör gränsdragningen mellan olika roller vid läsårsstart i samband med att uppdragsbeskrivningarna revideras. Enligt rektorn behöver det finnas en tydlighet vad gäller roller, samtidigt som det är viktigt att personalen kan arbeta flexibelt. Den läraravlastande personalen säger att rektorn tydligt har beskrivit vilka roller som finns på skolan och hur ansvar och arbetsuppgifter fördelas. Lärarna upplever bland annat att ansvarsfördelningen och gränsdragningen mellan lärarassistentens roll och lärarens roll som mentor är tydlig. Enligt lärarna tydliggör personalen även rollerna sinsemellan. Rektorer och personalen samtalar även om olika ansvarsområden utifrån de uppdrag som finns på skolan. Därtill berättar IKT-pedagogen att hen kommunicerar uppdrag, arbetsuppgifter och ansvarsområden vad gäller skolans arbete med IKT via IKT-teamet, där varje arbetslag finns representerat.

Rektorn ser till att det finns tydliga och väl kända arbetsbeskrivningar för den läraravlastande personalen

Granskningen visar att rektorn har upprättat tydliga och väl kända arbetsbeskrivningar för de läraravlastande tjänsterna. Den läraravlastande personalen uppger i intervju att de upplever sina uppdrag, roller och arbetsuppgifter som tydliga, vilket även lärarna uppger. I samband med granskningen har Skolinspektionen tagit del av dokumentet *Uppdragsbeskrivningar och arbetsfördelningar Västerportsskolan (rev augusti 2020, september 2020)*. Av dokumentet framgår bland annat skolvärdens och IKT-pedagogens skriftliga uppdragsbeskrivningar samt vilka arbetsuppgifter de förväntas utföra. Enligt rektorn utgår lärarassistenttjänsten från skolvärdstjänsten, men har en annan tjänstebenenämning då den är kopplad till statsbidraget för lärarassistenter. Den läraravlastande personalen berättar att uppdragsbeskrivningarna följs upp vid medarbetarsamtalen och att justeringar görs utifrån behov. Enligt lärarna finns dokumentet tillgängligt digitalt för all personal och uppdateras inför varje läsår. Vid läsårsstart går personalen igenom innehållet i uppdragsbeskrivningarna på uppdrag av rektorn. Vad gäller VFU-samordnaren så finns ett partnerskolsavtal som bland annat beskriver vad som ingår i uppdraget som VFU-samordnare på en skola. Rektorn och samordnaren har sedan gemensamt tolkat avtalet. Enligt rektorn har samordnarens arbetsuppgifter vidare konkretiserats av huvudmannens VFU-koordinator. I samband med att Västerportsskolan blev en partnerskola så presenterade rektorn VFU-samordnarens arbetsuppgifter för skolans personal. VFU-samordnaren uppger att det också ingår i hens uppdrag att informera övriga lärare om den verksamhetsförlagda utbildningen.

Rektorn ser till att den läraravlastande personalen har rätt kompetens

Granskningen visar att rektorn ser till att kompetenskraven för den läraravlastande personalen är relevanta i förhållande till de arbetsuppgifter de utför. Av den

information som Skolinspektionen tagit del av inför granskningen framgår att skolvärden, IKT-pedagogen och VFU-samordnaren har pedagogiska utbildningar, varav två är utbildade lärare och en är utbildad fritidspedagog. Vidare framkommer det av informationen att IKT-pedagogen inte har någon specifik utbildning som riktar sig mot informations- och kommunikationsteknik. IKT-pedagogen har emellertid flera års erfarenhet av att arbeta med digitala verktyg i skolan, exempelvis har hen varit del av kommunens satsning på "en-till-en" datorer samt arbetat som *Utvecklingsledare IT* i kommunen. Likaså lärarassistenten saknar pedagogisk utbildning, men har tidigare erfarenhet av att arbeta som utbildningskonsult, resurs till elever och lärarvikarie. Rektorn berättar att lärarassistenten tidigare har haft en liknande tjänst på en annan skola i kommunen där hen uppvisat ett gott resultat. Av intervjuer framkommer att lärarassistenten vid anställningen fick en introduktion till tjänstemannauppgifterna, skolans mål, barns rätt och Västerportsskolans pedagogiska arbete. Enligt rektorn ges lärarassistenten också löpande kompetensutveckling utifrån regelbundna uppföljningar och uppkomna frågor. I intervjun med rektorn framkommer att hen upplever att hen har rekryterat rätt personer till skolans läraravlastande tjänster.

Vidare visar granskningen att rektorn kartlägger den läraravlastande personalens behov av kompetensutveckling. Av intervjuer framkommer att rektorn kartlägger den läraravlastande personalens behov av kompetensutveckling via medarbetarsamtalen. Utifrån behoven undersöker sedan rektorerna vem eller vilka inom den egna organisationen som kan tillgodose behovet, i första hand inom den lokala elevhälsan och i andra hand inom den centrala elevhälsan. Enligt den biträdande rektorn har hen nu identifierat ett behov av kompetensutveckling inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och bemötande, något som också skolvärden efterfrågar i intervju. Personalen diskuterar även sina behov av kompetensutveckling med rektorn löpande samt vid tillfällen då möjligheter till kompetensutvecklingsinsatser är aktuella. Lärarassistenten säger exempelvis att rektorn och skolans specialpedagoger har diskuterat lärarassistentens behov av kompetensutveckling utifrån hens arbete med elever inom ramen för undervisningen.

Rektorn tillgodoser även den läraravlastande personalens behov av kompetensutveckling. I samtliga intervjuer framkommer att den läraravlastande personalen deltar i skolans generella kompetensutvecklingsinsatser. Skolvärden och lärarassistenten deltar dock enbart i lärarnas kompetensutveckling inom de områden som är relevanta för deras uppdrag. Den läraravlastande personalen har bland annat deltagit i insatser som berört elever med olika funktionsvariationer och utåtagerande beteende, digital kompetens, lågaffektivt bemötande, språkutvecklande arbetssätt och *Backa barnet*¹. Under arbetsplatsträffar tar

¹ Backa barnet bygger på ett syn- och arbetssätt där utgångspunkten är varje barns behov av trygghet, tillhörighet, omsorg, fritid, hälsa och utveckling, vilket innebär att verksamheter och beslut ska utgå

rektorerna även upp *Månadens fråga* som utgår från diskrimineringslagens sju diskrimineringsgrunder. Enligt den läraravlastande personalen levandegörs och diskuteras också frågor kopplat till värdegrundsuppdraget kontinuerligt i arbetslagen. Skolvärden och lärarassistenten som inte ingår i något arbetslag säger att de antingen blir kallade till möten då värdegrundsfrågor tas upp eller att de får information i efterhand. Vidare informerar trygghetsteamet personalen om skolans trygghetsarbete utifrån de behov som identifieras.

Utöver generell kompetensutveckling beskriver rektorn att skolvärden och lärarassistenten får kunskapspåfyllning när de får individuell handledning avseende arbetet med specifika elever. IKT-pedagogen berättar att digitalisering har varit högt prioriterat i kommunen de senaste åren och att hen därmed har deltagit i flera utbildningstillfällen och vid mässor. VFU-samordnaren deltar i informationsträffar och diskussioner gällande lärarutbildningen samt föreläsningar via Malmö universitet.

Rektorn säkerställer att den läraravlastande personalen får ledning och stöd i sitt arbete

Granskningen visar att rektorn ser till att det finns ett uttalat och genomtänkt stöd för den läraravlastande personalen för att motverka att lärare belastas av att stödja dem. I intervju med rektorerna framkommer att rektorn arbetsleder IKT-pedagogen och VFU-samordnaren, medan den biträdande rektorn arbetsleder skolvärden och lärarassistenten. Den läraravlastande personalen säger att de ser båda rektorerna som sina chefer. Rektorerna följer i första hand upp den läraravlastande personalens behov av stöd i medarbetarsamtalen, även om personalens stödbehov också når rektorerna via ledningsgruppen. Både den läraravlastande personalen och lärarna säger i intervju att de anser att den läraravlastande personalen ges det stöd som de behöver för att de ska kunna utföra sina arbetsuppgifter.

Av utredningen framkommer att personalen får stöd av olika funktioner i organisationen och i olika sammanhang. Skolvärden och lärarassistenten ges stöd och ledning av elevhälsan, lärarna och genom täta samtal med den biträdande rektorn. Skolvärden och lärarassistenten säger att de ges stöd av elevhälsans kompetenser inför eller efter svåra samtal med vårdnadshavare samt i olika elevärenden. Vidare stödjer skolvärden och lärarassistenten varandra i det dagliga arbetet, men säger samtidigt att de också har pratat om att det borde finnas ett forum med regelbundna träffar för läraravlastande tjänster på skolan. IKT-pedagogen berättar att hen ges stöd av ledningsgruppen, rektorerna och skolans IKT-team. Vidare har hen ett nära samarbete med och ges stöd av de digitala utvecklarna hos huvudmannen. VFU-samordnaren berättar att hens arbete följer ett årshjul för den verksamhetsförlagda utbildningen. Enligt samordnaren ges hen

stöd av rektorn och huvudmannens VFU-grupp som leds av en VFU-koordinator. Även forum som skolans handledargrupp och sammankomster på universitetet utgör stödstrukturer för VFU-samordnaren. Utöver det individuella stödet får den läraravlastande personalen också stöd av skolans olika rutiner.

Rektors arbete med att följa upp, utvärdera och analysera om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte

Här bedöms i vilken utsträckning rektorn följer upp och analyserar om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte. I detta arbete ingår att följa upp vilka arbetsuppgifter som utförs av läraravlastande personal och analysera om de bidrar till att lärare avlastas så att de kan ägna mer tid åt undervisningsprocessen. Uppföljningen sker i kontinuerlig dialog med lärarna.

Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn i *hög utsträckning* följer upp, utvärderar och analyserar om läraravlastande tjänster bidrar till sitt syfte. Granskningen visar att rektorn kontinuerligt följer upp, utvärderar och analyserar den läraravlastande personalens arbetsuppgifter och om detta bidrar till att lärare kan fokusera mer på undervisningsprocessen. Utifrån uppföljningarna och analyserna vidtar rektorn vid behov nödvändiga åtgärder för att förbättra och utveckla arbetet. I granskningen framkommer flera goda exempel på vilka sätt den läraravlastande personalens arbete avlastar lärarna så att de får mer tid att fokusera på undervisningen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Motivering

Rektorn följer upp vilka arbetsuppgifter som utförs av läraravlastande tjänster

Granskningen visar att rektorn följer upp den läraravlastande personalens arbetsuppgifter och om detta bidrar till att lärare kan fokusera mer på undervisningsprocessen. Uppföljningen sker utifrån uppdragsbeskrivningarna och i dialog med skolans personal. Av intervjuer framkommer att rektorn kontinuerligt följer upp den läraravlastande personalens arbetsuppgifter på individnivå via personalens medarbetarsamtal, e-post samt informella och formella samtal. Den biträdande rektorn berättar att hen i sin dagliga kontakt med skolvärden och lärarassistenten följer upp deras arbetsuppgifter. Rektorn involverar även lärarna i uppföljningen av den läraravlastande personalens arbetsuppgifter och om deras arbete bidrar till att lärarna kan fokusera mer på undervisningsprocessen. Uppföljningen sker via medarbetarsamtal och forum som arbetslagsmöten, arbetsplatsträffar, förstelärargruppen och ledningsgruppen. IKT-pedagogen, som

ingår i ledningsgruppen, berättar att ledningsgruppen kontinuerligt går igenom hur arbetet fungerar för skolans personal. Frågor kring den läraravlastande personalens arbete tas också upp inom olika områden inom skolans systematiska kvalitetsarbete i något som de intervjuade benämner som *kvalitetsdiskussioner*. Dessa sker kontinuerligt över läsåret.

Rektorn analyserar och bedömer om de läraravlastande tjänsterna bidrar till avlastning för lärarna

Granskningen visar att rektorn analyserar om skolans läraravlastande tjänster bidrar till att lärare upplever att de avlastas så att de kan fokusera mer på undervisningsprocessen. Av intervjuer framkommer att rektorn analyserar de arbetsuppgifter som den läraravlastande personalen utför i de forum där uppföljningen sker samt inför skolans budgetarbete. Rektorn och den biträdande rektorn har även avsatt två timmar varannan vecka för utvecklingsarbete utifrån verksamhetsplanen där analyser av skolans läraravlastande tjänster ingår. Därutöver genomför rektorerna mindre analyser av olika frågor där även den läraravlastande personalens uppdrag utvärderas. Vidare framkommer det att VFU-samordnaren och VFU-handledargruppen följer upp, utvärderar och analyserar VFU-samordnarens arbetsuppgifter och den verksamhetsförlagda utbildningen en gång per läsår. Utvärderingen godkänns av rektorn.

Vidare framgår det att rektorn utifrån analysen vidtar åtgärder för att förbättra och utveckla arbetet med skolans läraravlastande tjänster. Rektorerna berättar att de följer upp och justerar den läraravlastande personalens arbete efter behov. Om det i analysen framkommer att något behöver förbättras kring skolans läraravlastande tjänster så hanterar rektorn det under arbetsplatsträffar och i facklig samverkan. Rektorn har exempelvis utökat omfattningen på IKT-pedagogens uppdrag, tagit ställning till utformningen av VFU-samordnarens uppdrag när skolan blev en partnerskola, tagit fram en prioriteringslista gällande lärarnas arbetsuppgifter och genomfört förändringar i roller och uppdragsbeskrivningar utifrån behov. Därtill berättar den läraravlastande personalen att rektorn över tid har förändrat skolans inriktning vad gäller läraravlastande tjänster, från att använda tjänster som arbetar med individinriktat stöd till tjänster som arbetar bredare mot fler elever och lärare.

I intervjuer framkommer flertalet goda exempel på hur den läraravlastande personalens arbete avlastar lärarna. I rektorsintervjun framkommer att skolans hälsomätningar, som genomförs var tredje månad, visar att lärarna upplever att de hinner med sitt arbete. Lärarna säger att skolans läraravlastande personal bidrar till en bättre vardag för lärarna och att de är ovärderliga för skolan. Enligt lärarna kan de genom att de blir avlastade bedriva en bättre undervisning då de får mer tid att fokusera på undervisningen. Lärarna kan exempelvis lägga mer tid på för- och efterarbete av lektioner och de får mer tid till att prata med eleverna i klassrummet, både före och efter lektionerna. Mer specifikt, avlastar skolvärden och lärarassistenten lärarna bland annat genom att hantera frånvaro, ringa vårdnadshavare, möta elever som behöver stöd av en vuxen, vara rastvakter och arbeta trygghetsskapande. IKT-pedagogen avlastar lärarna både vad gäller att

hantera tekniska frågor samt stötta lärarna under lektioner i användningen av olika digitala verktyg. Lärarna ger som exempel att de under tiden med distansundervisning har fått mycket stöd av IKT-pedagogen. Enligt IKT-pedagogen handlar hans arbete mycket om att lugna och trygga lärarna både vad gäller teknik och pedagogiska frågor. Vidare avlastar VFU-samordnaren lärarna genom att planera för mottagandet av lärarstudenterna samt sköta kontakten med studenterna och deras lärosäten. Enligt lärarna kan de istället fokusera på planeringen av studenternas verksamhetsförlagda utbildning med tillhörande handledning.

På Skolinspektionens vägnar

X Stina Johansson

Beslutsfattare

Signerat av: Stina Johansson

X Caroline Engskär

Föredragande

Signerat av: Caroline Engskär

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Ulrika Holm och Robert Östberg deltagit.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/rektors-arbete-med-lararavlastande-tjanster-i-grundskolan-arskurs-7-9/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Västerportsskolan, belägen i Ystads kommun, är en kommunal skola med förskoleklass och grundskolans årskurser 1–9. På skolenheten finns totalt 590 elever inskrivna, varav 404 elever går i årskurserna 7–9. I årskurserna 7–9 arbetar 31 lärare, varav 25 är legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver. Skolan leds av en rektor. Rektorn har emellertid delegerat arbetsmiljöansvaret samt arbetet med tjänstplaneringen och lärarnas scheman till den biträdande rektorn. Det innebär att lärare tar kontakt med den biträdande rektorn vid frågor kopplat till dessa områden.

Enligt rektorn har skolenheten fyra personal som arbetar med arbetsuppgifter mot årskurserna 7–9 som leder till att lärarna avlastas. Dessa är en skolvärd, en lärarassistent, en IKT-pedagog och en VFU-samordnare som tillsammans utgör 3,55 heltidstjänster. Rektorn arbetsleder IKT-pedagogen och VFU-samordnaren, medan den biträdande rektorn arbetsleder skolvärden och lärarassistenten. I detta beslut utgör ovannämnda tjänster underlag för Skolinspektionens bedömning hur rektorn arbetar med läraravlastande tjänster och benämns som läraravlastande personal.

På Västerportsskolan finns en skolvärd och en lärarassistent vars arbetsuppgifter bland annat består av att anordna rastaktiviteter, arbeta med trygghet och trivsel under raster, hantera frågor kring frånvarande elever och kontakter med vårdnadshavare och viss medicinering av elever vid egenvård. Skolvärden har därutöver ansvar för skolans elevcafé och skolidrottsföreningen. Lärarassistenten arbetar även som pedagogisk resurs för elever och lärare i undervisningssituationer. Enligt rektorn är det tänkt att lärarassistenten ska vara synlig i korridorer för att exempelvis ta hand om elever som lärare tillfälligt avvisat från lektion eller ha översikt över elever under exempelvis grupparbeten. Vidare har skolan en IKT-pedagog, som också är undervisande lärare, som stödjer elever och lärare vad gäller tekniska frågor samt handleder och utvecklar användningen av digitala möjligheter i undervisningen. IKT-pedagogen leder även skolans IKT-team som har representation från varje arbetslag. Ytterligare en lärare arbetar en del av sin tjänst som VFU-samordnare, vilket fungerar avlastande för lärarna. Som VFU-samordnare stödjer hen lärarna genom att bland annat att planera mottagandet av studenter, ordna utskick, genomföra avslutande reflektionssamtal med studenter och övrig praktisk planering. VFU-samordnaren samarbetar även med huvudmannens VFU-koordinator och är skolans informationskanal till universitet och högskola.

Bilaga 2: Författningsstöd

Bedömningsområde 1

Författningsstöd

2 kap. 9-10 §§ skollagen, 4 kap. 3-6 §§ skollagen och Lgr avsnitt 2.8 rektorns ansvar

Bedömningsområde 2

Författningsstöd

1 kap. 5 § 1-2 st. skollagen, 2 kap. 9-10 §§ skollagen, 2.kap. 34 § skollagen och Lgr avsnitt 2.1 Normer och värden samt 2.8 rektorns ansvar

Bedömningsområde 3

Författningsstöd

2 kap. 9-10 §§ skollagen, 4 kap. 3-6 §§ skollagen och Lgr avsnitt 2.8 rektorns ansvar